

3.7. ITALIA

Dragoș SĂLĂGEAN

În 2010 Italia a revenit la ritmuri pozitive de creștere economică, iar pentru 2011 nu se anunță modificări majore de tendință. Principalele pericole cu care se confruntă economia italiană în 2011 sunt legate de nivelul foarte ridicat al datoriei publice și de posibila creștere viitoare a prețului țițeiului care va afecta situația balanței comerciale și de plăți curente.

Evoluția conjuncturii economice 2010

Anul 2010 a însemnat pentru economia italiană o reintrare în normalitate, în sensul revenirii la ritmuri pozitive de creștere economică (1,3% în 2010 comparativ cu o scădere absolută de 5,2% în 2009), potrivit ultimului raport FMI⁵⁷.

Această relansare a creșterii economice, deși modestă, s-a datorat cererii interne, ale cărei componente principale au marcat ritmuri pozitive în 2010.

Cererea internă totală a înregistrat anul trecut în Italia o majorare substanțială a ritmului de creștere, respectiv 1,6% comparativ cu -3,9% în 2009.

Consumul privat s-a majorat în 2010 (1,0% față de -1,8% în 2009) în timp ce **consumul public** a cunoscut o tendință inversă diminuându-și ritmul de creștere de la 1,0% în 2009 la -0,6% în 2010 ca urmare a măsurilor de austeritate adoptate de guvernul italian. Dintre **componentele cererii interne** totale creșterea cea mai substanțială a fost înregistrată de **investițiile în mijloace fixe** care au cunoscut în 2010 un ritm de creștere de 2,5% comparativ cu -11,9% în 2009.

Rata inflației a crescut în 2010 (1,6%) comparativ cu 2009 (0,8%) reflectând în principal majorarea prețurilor produselor alimentare și ale țițeiului precum și revenirea la ritmuri pozitive a consumului privat.

Rata șomajului s-a majorat anul trecut (8,6% comparativ cu 7,8% în 2009) menținându-se la cote ridicate față de perioada anterioară crizei (6,8% în 2008).

Criza economică mondială nu a făcut decât să adâncească problemele unei economii italiene care se confruntă de multă vreme cu o slăbiciune structurală. Rigiditatea mediului economic, precum și specializarea Italiei în producerea unor bunuri cu valoare adăugată relativ redusă contribuie de mulți ani la o erodare constantă a competitivității acestei țări și în consecință la pierderea unor cote de piață pe plan extern. Astfel, în 2010 Italia a pierdut locul 7 în clasamentul principalelor țări exportatoare ale lumii situându-se pe locul 8. Dacă în 2009 **exporturile** de bunuri și servicii ale Italiei reprezentau 3,2% din exporturile mondiale (405 miliarde de dolari) în 2010 acestea au reprezentat numai 2,9% deși au crescut ca volum valoric față de 2009 (448 miliarde de dolari).

În ceea ce privește **importurile** Italia s-a menținut și în 2010 pe locul 8 pe plan mondial cu 484 miliarde de dolari reprezentând 3,1% din importurile mondiale în 2010 comparativ cu 410 miliarde în 2009 reprezentând 3,2% din importurile mondiale. Se poate constata astfel o agravare a deficitului **balanței comerciale** de la 5 miliarde de

⁵⁷ A World Economic Outlook, IMF, April 2011

dolari în 2009 la 36 de miliarde de dolari în 2010 iar **balanța de plăți curente** a Italiei a înregistrat un sold deficitar în 2010 (3,5% din PIB în creștere față de 2,1% în 2009)

Deficitul bugetar al Italiei s-a diminuat la 4,6% din PIB în 2010 față de 5,4% în 2009, potrivit Institutului Național de Statistică al Italiei (ISTAT), reflectând aplicarea planului de austeritate adoptat de guvernul italian în vara lui 2010, plan ce vizează reducerea cheltuielilor publice cu 25 de miliarde de euro ce are ca obiectiv diminuarea deficitului bugetar la 2,7% din PIB în 2012.

Datoria publică a Italiei, care se menține de lungă perioadă de timp la niveluri foarte ridicate, a înregistrat în 2010 o tendință crescătoare (119,0% din PIB comparativ cu 116,1% din PIB în 2009).

Previziuni 2011

Potrivit specialiștilor FMI, în 2011 economia italiană va înregistra o ușoară încetinire a ritmului de creștere a PIB, acesta urmând să se situeze în jurul valorii de 1,1% în acest an, fapt ce ar putea indica o persistență a crizei în Italia, având în vedere faptul că previziunile FMI avansează pentru 2012 o majorare nesemnificativă a ritmului de creștere a PIB, respectiv de 1,2%.

În 2011 nu se prevăd modificări substanțiale în ceea ce privește ritmul de creștere al cererii interne totale, înregistrându-se totuși o ușoară reducere de ritm față de 2010, respective 1,4%. Consum privat își va păstra trendul ascendent și în 2011 când experții FMI se așteaptă la un ritm de creștere al acestui indicator de 1,4%, majorare insuficientă însă pentru a asigura o relansare robustă a economiei italiene. Pentru 2011 experții FMI prevăd o creștere nesemnificativă a consumului public (0,1%), o evoluție similară cu cea a ritmului de creștere al investițiilor în mijloace fixe, care va crește ușor în acest an (2,6%).

Pentru 2011 experții FMI prevăd o ușoară creștere a **ratei inflației** (2,0%), previziune ce s-ar putea dovedi optimistă în condițiile în care majorarea prețului țițeiului și a prețurilor produselor alimentare va continua și în acest an.

Referindu-se la **rata șomajului**, experții FMI indică pentru 2011 menținerea acestui indicator în jurul unui nivel apropiat de cel 2010 (8,6%), ceea ce demonstrează faptul că Italia este departe de a fi depășit șocul crizei din 2009.

Potrivit raportului FMI, previziunile indică pentru **balanța de plăți curente** în 2011 menținerea soldului deficitar în jurul aceluiași nivel din 2010 (-3,4% din PIB).

Tendința crescătoare a **datoriei publice** se va menține și în 2011 când nivelul acestui indicator va atinge 120,3% din PIB, lucru care ar trebui să constituie un serios semnal de alarmă pentru guvernul italian. În 2011 Italia are de plătit o scadență de 374 miliarde de euro, o suma enormă ce ar putea afecta negativ pe termen lung evoluția viitoare a economiei italiene.

Previziunile Fondului Monetar Internațional s-ar putea dovedi optimiste în condițiile în care situația explozivă din Orientul Mijlociu va conduce la creșterea prețului țițeiului iar prețul produselor alimentare își va menține tendința crescătoare. Italia se va confrunta în acest an cu povara enormei sale datorii publice iar programul de austeritate impus de guvern și situația precară a pieței muncii ar putea afecta negativ consumul privat și investițiile în mijloace fixe, ceea ce ar putea infirma previziunile FMI privind ritmul de creștere economică al Italiei în 2011. Experții FMI apreciază că

ar fi posibil ca economia Italiei să cunoască ritmuri mai modeste de creștere a PIB în 2011 și 2012 decât cele avansate în raportul din aprilie a.c..

Evoluția principalilor indicatori macroeconomici ai Italiei 2008-2012 (variații anuale în procente)

Indicatori	2008	2009	2010	2011 previziuni	2012 previziuni
P.I.B.	-1,3	-5,2	1,3	1,1	1,3
Cererea internă totală	-1,4	-3,9	1,6	1,4	0,9
- Consum privat	-0,8	-1,8	1,0	1,4	1,4
- Consum public	0,5	1,0	-0,6	0,1	-0,3
- Investiții în mijloace fixe	-3,8	-11,9	2,5	2,6	2,6
Rata inflației	3,5	0,8	1,6	2,0	2,1
Rata șomajului (% din populația activă)	6,8	7,8	8,5	8,6	8,3
Exporturi de bunuri și servicii (volum valoric md. dolari)	405	48	-	-	-
Importuri de bunuri și servicii (volum valoric md. dolari)	410	484	-	-	-
Soldul balanței de plăți curente (% din PIB)	-2,9	-2,1	-3,5	-3,4	-3,0
Sold bugetar (% din PIB)	-2,9	-5,4	-4,6	-4,3	-3,5
Datoria publică (% din PIB)	106,3	116,1	119,0	120,3	120,0

Surse: Banca Națională a Italiei; World Economic Outlook, FMI, April 2011-05-09; OMC – Trade Report, March 2011